

"בלעדי אלוהים יעזב את שלום פרעה"

5

א"ד שמואל בר נחמני א"ד יונחן כל
האמר ראובן חמא אינו אלא מועה שנאמר ויהיו בני יעקב שנים עשר מלמד
שבולן שקולים כאורח אלא מה אני מקיים וישכב את בלהה פילגש אביו
מלמד שבלבל מצעו של אביו וטעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה
גמ' אגמ' (עמ' 1)

ויאמר פרעה
אל-יוסף הלוהם הלקמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר
תשמע הלוהם לפתור אתו: ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים
יבנה את-שלום פרעה: וידבר פרעה אל-יוסף בהלמי הגני עמד
י על-שפת הנאר: והנה מן-הנאר עלת שבע פרות בריאות בשר
ויפת תאר ותרשינה באחו:

6

וישכב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען: אלההתלקות יעקב אב
יוסף בן-שבע עשרה שנה היה רעה את-אחיו בצאן והוא נער את-
בני בלהה ואת-בני זלפה ונשי אביו ונבא יוסף את-דבתם רעה אל-
אביהם:
פירוש (עמ' 1)

ויאמר יוסף אל-פרעה הלוהם פרעה אחד הוא את אשר האלהים כח
עשה הגיד לפרעה: שבע פרות הטבת שבע שנים הנה ושבע השבילים כח
הטבת שבע שנים הנה הלוהם אחד הוא: ושבע הפרות הרקות והרעות כח
העלת אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבילים הרקות שרפות
הקדים יהיו שבע שני רעב: הוא הדבר אשר דברתי אל-פרעה כח
אשר האלהים עשה הראה את-פרעה: הנה שבע שנים באות שבע כח
גדול בכל-ארץ מצרים: וקמו שני רעב אחריהן ונסכח כל-י
השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את-הארץ: ולא ינודע השכע לא
בארץ מסני הרעב ההוא אחרי-כן כי-כבד הוא מאד: ועל השנות לא
התלוהם אל-פרעה פעמים כן-ינכון הדבר מעם האלהים וממחר
האלהים לעשותו: ועתה ירא פרעה איש נכון וחכם וישתהו על-י
ארץ מצרים: ועשה פרעה ויפקד פקדים על-הארץ וחמש את-י
ארץ מצרים בשבע שני השבע: ויקצו את-כל-אכל השנים הטבת לה
הבאת האלה ויצבדו-בך תחת יד-פרעה אכל בערים ושמרו: והיה לו
האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיה בארץ מצרים
ולא-תקרת הארץ ברעב: ויטיב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל-י
עבדיו: ויאמר פרעה אל-יעבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים לא
לו בו: ויאמר פרעה אל-יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את-כל-
זאת אין-נכון וחכם כמורך: אמה תהנה על-ביתי ועל-פיך יתק כל-י
בא עמי רק הנפסא אנגל ממה: ויאמר פרעה אל-יוסף ראה נתתי אתך
כעל כל-ארץ מצרים:
פירוש (עמ' 1)

7

והוא נער, שהיה עושה
מעשה נערות¹⁰: מתקן בשערו, ממשמש בעיניו, כדי שיהיה
נראה יפה.
כ"א (עמ' 1)

8

ויהי יוסף יפה תאר, כיון
שראה עצמו מושל התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו אמר
הקב"ה: אביך מתאכל ואתה מסלסל בשעורך, אני מגרה בך את
הדוב⁹, מיד:
כ"א (עמ' 1)

ויקם הפסח מארץ מצרים ומארץ כנען ונבאו כל-י
מצרים אל-יוסף לאמר הבה-לנו לחם ולמה נמות נגיד כי אפס
כסף: ויאמר יוסף הבו מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם-אפס
כסף: ונבאו את-מקניהם אל-יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים י
ובמקנה הצאן ובמקנה הבהמה ובהמרים ובהמלים בלחם בכל-י
מקניהם בשנה ההוא: ותחת השנה ההוא נבאו אליו בשנה השנית
ויאמרו לו לא-ינכחד מאדני כי אסיתם הכסף ומקנה הבהמה אל-
אדני לא נשאר לפני אדני בלתי אם-גונמנו ואדמתנו: למה נמות
לעיניך גם-אנחנו גם אדמתנו קנה-אתנו ואת-אדמתנו בלחם ונהיה
אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה ומן-זרע ונחיה ולא נמות והאדמה
לא תמס: ויען יוסף את-כל-אדמת מצרים לפרעה כן-מכרו מצרים כ
איש שדהו כן-תוק עליהם הרעב ותהי הארץ לפרעה: ואת-העם כ
העביר אתו לערים מקצה גבול-מצרים ועד-קצהו: רק אדמת
הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את-חלקם אשר
נתן להם פרעה על-כן לא מכרו את-אדמתם: ויאמר יוסף אל-
העם הן קנתי אתכם היום ואת-אדמתכם לפרעה האל לכם זרע
וזרעתם את-האדמה:
פירוש (עמ' 1)

9

בן פרת יוסף בן פרת עלי-עין בנות צעדה כח
עלי-שור: ונקררהו ורבו השטמה בעלי חצים: ותשב באיתן כח
קשתו ויפזו זרעי רביו מיד אביר יעקב משם רעה אגון ושראל:
מאל אביה ויעורה ואת שדו ויברכה ברכת שמים מעל ברכת כח
תהום רבצת תחת ברכת שנים ורחם: ברכת אביה גברו על-י
ברכת הוליו עד-תאות גבעת עולם תהיה לראש יוסף וילקדקד
נזיר אחיו:
פירוש (עמ' 1)

10

רבו לוי אמר נזיר סמט היה

11

ויסע ישראל בנט כח
אהלה מהלאה למגדל-עדר: ויהי בשכנו ישראל בארץ הקוא בגלג כח
ראובן וישכב את-בלהה פילגש אביו וישמע ישראל:
פירוש (עמ' 1)

3

נהי
אתה הדברים האלה ומשא אשת-אדניו את-שיניה אל-יוסף ויאמר
שכבה עמי: וימאן ויאמר אל-אשת אדניו הן אדני לא-יבוע אתי
מה-כפית וכל אשר-ישלו נתן בידיו: אינו גדול בבית הנה מפני
ולא-חשך ממני מאומה כי אם-אומך באשר את-אשתו ואני אעשה
הרעה הגדלה הזאת וחסאתי לאלהים:
פירוש (עמ' 1)

4

הן אדני, אמר לה מתיירא אני מאבי
שבארץ כנען, ראובן אחי על ששכב עם
בלהה ניטלה בכורתו ונחנה לי, אשמע לך
ואדחה מן בכורתתי.
פירוש (עמ' 1)

12

ויאמר אבשלום אל-אחיתפל הבו לכם עצה מה-נעשה: ויאמר כח
אחיתפל אל-אבשלום בוא אל-פילגשי אביך אשר הניח לסקור
הבית ושמע כל-ישראל כן-נבאשת את-אביך ותולו ידו כל-אשר
אתה: וישו לאבשלום האהל עליהגג ונבא אבשלום אל-פילגשי כח
אביו לעיני כל-ישראל: ונעצת אחיתפל אשר יעץ בימים ההם באשר כח
ישאלי, בדבר האלהים בן כל-עצת אחיתפל גם-לדוד גם
לאבשלום:
פירוש (עמ' 1)

וַיֹּאמֶר אֱמִירָא לְשַׁלְמָה הַמֶּלֶךְ כִּי י
 לֹא יֵשִׁיב אֶת־פְּנֵיךָ וַיְחַוְלֵי אֶת־אֲבִישֵׁג הַשְּׂנַמִּית לְאִשָּׁה: וַתֹּאמֶר י
 בְּתִשְׁבַּע טוֹב אֲנִי עֲדָבְרָא עֲלֵיהּ אֵלֵי־הַמֶּלֶךְ: וַתָּבֵא בְּתִשְׁבַּע אֵלֵי־
 הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְדַבְרֵהּ עַל־אֲדֹנָיהָ: וַיִּקַּם הַמֶּלֶךְ לִקְרֹאתָהּ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
 לָהּ וַיִּשָׁב עַל־כַּסְאוֹ וַיִּשֶׂם כַּסָּא לְאַם הַמֶּלֶךְ וַתִּשָׁב לִימִינוֹ: וַתֹּאמֶר כ
 שְׂאֵלָה אַחַת קִטְוָה אֲנִי שְׂאֵלָת מֵאַתָּה אֵלֵי־תִשָּׁב אֶת־פְּנֵי וַיֹּאמֶר־לָהּ
 הַמֶּלֶךְ שְׂאֵלֵי אֲשֵׁי כִי לֹא־יֵשִׁיב אֶת־פְּנֵיךָ: וַתֹּאמֶר יָמֵן אֶת־אֲבִישֵׁג כ
 הַשְּׂנַמִּית לְאֲדֹנָיהָ אֶתְּרִי לְאִשָּׁה: וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ כ
 וְלָמָּה אַתְּ שְׂאֵלָת אֶת־אֲבִישֵׁג הַשְּׂנַמִּית לְאֲדֹנָיהָ: וַשְּׂאֵלֵיהּ אֶת־
 הַמְּלוּכָה כִּי הוּא אֶחָי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי וְלוֹ וַיִּלְאָקְתָּר הַכֶּסֶן וְלִזְעָב
 בְּדַבְרֶיהָ:
 מלכים א' כ'

וַיִּרְאוּ אֶת־יֹסֵף כִּי־מֵת אָבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ וְשָׂמְנוּ יֹסֵף וְהַשֵּׁב יִשְׁבֵּל ט
 לֵנו אֵת כְּלֵי־הַרְעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ: וַיֵּצֵאוּ אֵלֵי־יֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ ט
 צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר: כֹּה־תֹאמְרוּ לְיֹסֵף אֲנָּה טָא נָא פִּשַׁע אֶתְּרִי י
 וַתִּשְׂאָתָם כִּי־רָעָה גָּמְלוּךָ וַעֲתָה טָא נָא לְפִשַׁע עֲבָדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ
 וַיִּבְרַךְ יֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו: וַיִּלְכוּ גַם־אִתּוֹ וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי וַיֹּאמְרוּ הֲנֵנוּ י
 לְךָ לַעֲבָדִים: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יֹסֵף אֵלֵי־תִירָאוּ כִּי הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנִי: י
 וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים־חֲשַׁבָה לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֶׂה כִּי־וָה כ
 לְהַחַיֵּית עַם־רַב: וַעֲתָה אֵלֵי־תִירָאוּ אֲנִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְכֶּם כ
 וַיִּנְתֶּם אוֹתָם וַדְבַר עַל־לִבָּם:
 פסוקים נ"א

וְלֹא שָׁמַע אֵלֵיהָ, אָמַר לוֹ הַקְּבִיָּה, אַתָּה
 לֹא שָׁמַעַת לָהּ. חַיִּיךְ אֲנִי מִמְּלִיכְךָ עַל מִצְרַיִם.
 וַיְהִי הַכֹּל גִּשְׁמַעִים לָהּ. שְׁנֹאמֶר וַיֹּאמֶר פְּרַעֲה
 לְכָל מִצְרַיִם לְכוּ אֵל יוֹסֵף (מו) וַאֲמַר וַיֹּסֵף הוּא
 הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ (מו) עַל שְׁשֵׁלֵט בִּיצְרָה, נַעֲשֶׂה
 שְׁלִיט בָּאָרֶץ. וַאֲמַר אַתָּה תִּהְיֶה עַל בֵּיתִי (סח) וְלֹא
 יַעֲשׂוּ בְנֵי פַלְטִירוֹן שְׁלִי דְבַר חוּץ מִדַּעְתְּךָ.

מלכים א' כ'

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל־בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וַאֲגִידָה לְכֶם אֶת אֲשֶׁר־יִקְרָא א
 ב אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים: הֲקִבְצוּ וְשִׁמְעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל־יִשְׂרָאֵל
 ג אָבִיכֶם: רְאוּכֵן בְּכָרִי אֲתָה כְּחֵי וַרְאִשִׁית אוֹנֵי גַחַר שְׂאֵת גַּחַר עֲזוֹ:
 ד פָּחוּ כְּפָלִים אֵלֵי־תוֹמֵר כִּי עֲלִית מִשְׁכַּבִּי אָבִיךָ אוֹ חֲלַלְת יְצוּעֵי
 עֲלָה:
 פסוקים נ"א

מט (א) ואגידה לכם, בקש לגלות את הקץ⁴⁰ ונסתלקה שכונת
 ממנו והתחיל אומר דברים אחרים⁴¹.

ל"ו (מ)

וַיֵּדֵן עַמּוֹ כְּאֶחָד שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל: יְהִי־דָן נַחַשׁ עַל־דָּרֶךְ שְׁסִיפּוֹ י
 עַל־יָאֲרֹחַ הַנֶּשֶׁךְ עֲקָבֵי־סוּסִים וַיִּפֹּל רַבְבּוֹ אַחֲזוֹר: לִישׁוּעָתָךְ גַּחַתִּי י
 יְהוָה:
 פסוקים נ"א

לִישׁוּעָתְךָ קוִיִּתִּי ה' לִפִּי שֶׁהִיָּה אֲבִינוּ
 יַעֲקֹב רֹוֵאָה אוֹתוֹ (לְשִׁמְשׁוֹן) וְסַבּוֹר בּוֹ שֶׁהוּא
 מֶלֶךְ הַמַּשְׁיָחִית, כִּי־וָן שְׂרָאָה אוֹתוֹ שְׁמַת אָמַר אֵיךְ זֶה
 מַת לִישׁוּעָתְךָ קוִיִּתִּי ה' י

מלכים א' כ'

וַיִּקַּח אֲדֹנָי יֹסֵף אֹתוֹ וַיְחַלְתֵּהוּ אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם אֲשֶׁר־
 אֲסוּרֵי הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים וַיְהִי־שָׁם בְּבֵית הַסֹּהַר: וַיְהִי יְהוָה אִתְּוֹ יֹסֵף וַיֵּט
 בְּב אֵלָיו חֶסֶד וַיִּמְנַח וַיִּתֵּן בְּעֵינָיו שֵׁר בֵּית־הַסֹּהַר: וַיִּמְנַח שֵׁר בֵּית־הַסֹּהַר כִּי־ד
 יֹסֵף אֵת כָּל־הָאֲסוּרִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עֲשִׂים שָׁם
 כִּי הוּא הָיָה עֹשֶׂה: אֵין־וְשֵׁר בֵּית־הַסֹּהַר רָאָה אֶת־כָּל־מְאֻמָּה בְּיָדוֹ
 כְּאֲשֶׁר יְהוָה אֹתוֹ וְאֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מִצְּלִית:
 פסוקים נ"א

בשעה שמביסין אדם לדין אמרים לו *נשאת *ונחת באמונה יקבעת עתים לחודה עמקא בפיר צפית לישועה
 אמר רבא
 מלכים א' כ'